

Het derdenbeslag is een vrij krachtig hulpmiddel bij de incasso van een vordering. Door een beslag onder een derde kan er namelijk voor worden gezorgd dat een vordering geïnd kan worden zonder dat de schuldenaar daaraan zijn medewerking verleent. Bovendien kan het er toe bijdragen dat de schuldenaar zekerheid stelt voor de voldoening van de vordering, bijvoorbeeld door het doen stellen van een bankgarantie.

Beslagrecht is nogal formeel recht en kent strakke spelregels en termijnen. Hieronder volgt een kennisgeving.

PARTIJEN

Bij derdenbeslag zijn minimaal drie partijen te onderscheiden:

- de Beslaglegger of Beslagschuldeiser: degene die tot verhaal van zijn vordering een beslag laat leggen;
- de Beslagene of Beslagschuldenaar: degene die in beginsel de vordering van Beslaglegger dient te voldoen en te dragen;
- de Derde: degene die iets verschuldigd is of zal worden aan de Beslagene en die dat vanaf het moment van het beslag onder zich moet houden, mede ten behoeve van de Beslaglegger.

WAAROP KAN DERDENBESLAG WORDEN GELEGD?

De term 'derdenbeslag' wordt doorgaans gebruikt als bedoeld wordt beslag op geldvorderingen op naam. Dat veronderstelt een vordering tot betaling van een geldsom van de beslagschuldenaar op de derde.

Onder geldvorderingen op naam vallen:

- Hetgeen de derde verschuldigd is aan de beslagschuldenaar;
- Hetgeen de derde verschuldigd zal worden aan de beslagschuldenaar, mits die verschuldigdheid rechtstreeks voortvloeit uit een reeds ten tijde van het leggen van het beslag bestaande rechtsverhouding. Hierbij is het element 'rechtstreeks' essentieel.

Huurtermijnen, die in de toekomst verschuldigd zullen worden uithoofde van een reeds bestaande huurverhouding, zijn aldus vatbaar voor beslag. Vorderingen op naam – al dan niet toekomstige – die evenwel voor het leggen van het beslag reeds zijn verpand of gecedeerd, zijn niet meer vatbaar voor beslag.

BESLAG OP PERIODIEKEN

Doordat beslag kan worden gelegd op gelden die rechtstreeks voortvloeien uit een ten tijde van het beslag bestaande rechtsverhouding, kan onder omstandigheden ook beslag worden gelegd op salarisbetalingen of uitkeringen die in de toekomst verschuldigd zullen worden. Dit wordt meestal 'loonbeslag' genoemd.

Bij het loonbeslag gelden een paar aparte spelregels, om te voorkomen dat de schuldenaar geheel zonder inkomen komt te zitten. In de eerste plaats wordt de schuldenaar altijd opgeroepen door de rechtbank om kenbaar te maken wat hij vindt van het voornemen om beslag te leggen. Bovendien geldt voor loonbeslag dat er rekening moet worden gehouden met een beslagvrije voet, dat is het bedrag dat ondanks het beslag aan de schuldenaar maandelijks moet worden uitbetaald om hem in de gelegenheid te stellen de gebruikelijke kosten van de huishouding te voldoen. Die beslagvrije voet bedraagt ruwweg 90% van de toepasselijke bijstandsnorm.

WELKE TERMIJNEN

De bedoeling van het beslagrecht is om de derde zoveel mogelijk zekerheid te geven en zo min mogelijk met de perikelen van de strijdende partijen te belasten. Zo dient de derde er van op de hoogte te worden gesteld waar de hoofdzaak aanhangig is of binnen welke termijn de eis in de hoofdzaak ingesteld moet worden. Van het instellen van die eis in de hoofdzaak dient de derde eveneens op de hoogte te worden gesteld. Onder de hoofdzaak wordt verstaan de procedure waarin de beslaglegger tegen de beslagene de vordering instelt die verband houdt met het beslag. De termijn waarbinnen de eis in de hoofdzaak moet worden ingesteld kan meerdere malen worden verlengd, de derde wordt daarover geïnformeerd – dat kan overigens ook nog als de termijn al is verstreken.

Kortom, de derde die met een kalender bij de hand zit te rekenen wanneer hij wederom gehouden is aan zijn betalingsverplichting jegens de beslagschuldenaar te voldoen, komt van een koude kermis thuis: hij

weet niet of nauwelijks wanneer de eis in de hoofdzaak moet worden ingesteld. In dat licht bezien is het logisch dat de derde bescherming verkreeg van de Hoge Raad. De derde is gerechtigd om al hetgeen (mogelijkerwijs) door het beslag is getroffen onder zich te houden, zolang hij op redelijke gronden eraan twijfelt aan wie de goederen dienen te worden afgegeven. Zolang hij twijfelt mag hij een eventuele betalingsverplichting opschorten en is er geen sprake van een tekortkoming in de nakoming – en dus ook niet van de verschuldigheid van vertragingsschade, zoals wettelijke rente.

VERKLARING

Zodra vier weken na het leggen van beslag verstreken zijn, dient de derde aan de beslaglegger kenbaar te maken wat door het beslag is getroffen. Die termijn van vier weken heeft een tweeledig doel. In de eerste plaats wilde de wetgever voorkomen dat beslag zou worden gelegd onder een derde uitsluitend om de nieuwsgierigheid van de beslaglegger te bevredigen. De termijn biedt de beslagschuldenaar ruimschoots de gelegenheid om in kort geding op te komen tegen 'pottenkijkerij'. Bovendien kan de derde zich gedurende de periode van vier weken beraden en zonodig deskundig advies inwinnen omtrent hetgeen hij verklaren zal, bij voorbeeld bij een advocaat.

De derde die tijdens een conservatoir derdenbeslag weigert verklaring te doen, loopt het risico de dientengevolge door de beslaglegger geleden schade te moeten vergoeden. Dat risico openbaart zich evenwel pas na verloop van (lange) tijd. De derde is weliswaar verplicht verklaring af te leggen, maar de beslaglegger is niet bevoegd die verplichting af te dwingen zolang de hoofdzaak niet tot een executoriale titel (meestal een uitspraak van een rechter) heeft geleid (art. 723 RV).

De Beslagschuldenaar is nooit gebonden aan de door de Derde afgelegde verklaring.

Als de Derde verklaart dat hij € 1000 verschuldigd is aan de Beslagschuldenaar, terwijl dat in werkelijkheid € 5000 is, kan de Beslagschuldenaar aanspraak maken op het verschil.

De derde die niet (tijdig) verklaring aflegt of waarvan de beslaglegger de verklaring ongenoegzaam acht, kan worden gedagvaard tot het doen van een (deugdelijke) verklaring (art. 477a RV). Die verklaringsprocedure kan – eenvoudig gezegd – pas aanhangig worden gemaakt een maand nadat een executoriale titel in de hoofdzaak is verkregen.

Een eenmaal afgelegde verklaring kan worden gecorrigeerd als naderhand blijkt dat bij het afleggen een vergissing is begaan. De Hoge Raad formuleert een aantal omstandigheden waarbij correctie niet meer mogelijk is, zodat het zinvol is een correctie vooraf te bespreken met een advocaat die kennis heeft van het beslagrecht.

Latere beslagleggers zijn niet gebonden aan de afgelegde verklaring, zij hebben de mogelijkheid een afgelegde verklaring te betwisten, ook als de eerste beslaglegger met de verklaring genoegen neemt. Een dergelijke betwisting kan vervolgens niet meer tot voordeel van andere beslagleggers strekken, tenzij die in het geding zijn tussen gekomen (art. 478 lid 4 RV).

De derde is – uiteindelijk – verplicht al hetgeen hij blijkens zijn eigen verklaring verschuldigd is af te dragen aan de beslaglegger.

VERPLICHTING DERDE

De derde is verplicht de beslagen goederen onder zich te houden (art. 475 RV). Handelen in strijd met deze verplichting kan aan de beslaglegger niet worden tegengeworpen. Bovendien bevrijdt het de derde niet van zijn verplichting om al hetgeen hij volgens zijn eigen verklaring onder zich heeft te zijner tijd aan de beslaglegger af te dragen.

De enige uitzondering op de verplichting alles ten behoeve van de beslaglegger onder zich te houden, wordt gevormd door de beslagvrije voet bij beslag op periodieke inkomsten (loonbeslag).

VERREKENING

De derde kan zich tegen over de beslaglegger beroepen op verrekening (art. 6:130 BW) ten aanzien van alle vorderingen (ongeacht het tijdstip van opeisbaarheid) die voortvloeien uit dezelfde rechtsverhouding als de beslagen vordering, alsmede voor alle andere vorderingen mits die aan de derde zijn opgekomen en opeisbaar zijn geworden voor het leggen van het beslag. Hierop bestaan echter uitzonderingen.

CUMULATIE VAN BESLAGEN

De derde doet er verstandig aan alles onder zich te houden, ook als dat meer is dan de Beslaglegger te vorderen heeft. Tot aan de uitwinning kan namelijk door anderen (cumulatief) beslag gelegd worden. De Derde die aan de Beslagene het bedrag boven de beslagen som uitbetaalt loop een groot risico datzelfde bedrag nog eens te moeten betalen aan cumulatieve Beslagleggers, tenzij de eerste Beslaglegger de

omvang van het beslag heeft beperkt – waarbij hij overigens het risico op zich neemt zelf tekort te komen.

OPHEFFING

Het conservatoir beslag kan worden opgeheven “op vordering van elke belanghebbende” door de president die het verlot heeft verleend (705 Rv). De Derde wordt niet als belanghebbende beschouwd.

Mr. H.A. Stein

Dirk Hartogstraat 203
4812 GE Breda
T: 076 5 310 840
F: 076 5 309 248
E: stein@vancooth.nl

www.vancooth.nl

Er wordt geen enkele verantwoordelijkheid aanvaard voor hetgeen naar aanleiding van deze notitie wordt ondernomen zonder deskundig advies.